openbaar ministerie
ministère public

Collège des procureurs généraux

Bruxelles, le 25 mai 2011

CIRCULAIRE N° 14/2002 DU COLLEGE DES PROCUREURS GENERAUX PRES LES COURS D'APPEL

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Monsieur/Madame le Procureur du Roi,

VERSION REVISEE
25.05.2011

OBJET: Loi du 1er mars 2002 relative au placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié infraction (*M.B.*, 1er mars 2002, 3e éd., p. 8202)

College van Procureurs-generaal

Brussel, 25 mei 2011

OMZENDBRIEF NR. 14/2002 VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL BIJ DE HOVEN VAN BEROEP

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mijnheer/Mevrouw de Procureur des Konings,

HERZIENE VERSIE
25.05.2011

BETREFT: Wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd (*B.S.* van 1 maart 2002, 3de editie, p. 8202)

Secrétariat du Collège des procureurs généraux - Rue Ernest Allard 42 - 1000 Bruxelles Tél. : 02/500 86 01 - Fax : 02/500 86 13 e-mail : secr.colpg@just.fgov.be	Secretariaat van het College van Procureurs-generaal - Ernest Allardstraat 42 - 1000 Brussel Tel.: 02/500 86 01 - Fax: 02/500 86 13 e-mail: secr.colpg@just.fgov.be

Table des matières

Introduction 4
1. Règles de procédure applicables 4
2. Caractère provisoire de la mesure 5
3. Autorité compétente pour ordonner le placement provisoire 5
4. Conditions légales 6
4.1. L'âge 6
4.2. Les faits pour lesquels le jeune est poursuivi 7
4.3. L'existence d'indices de culpabilité 8
4.4. L'existence de circonstances impérieuses, graves et exceptionnelles se rattachant aux exigences de protection de la sécurité publique 8
4.5. L'impossibilité d'une admission dans une institution appropriée 8
5. Principes d'exécution 10
6. La durée de la mesure provisoire 11
7. La décision initiale 11
8. La procédure de maintien de la mesure 12
8.1. Le réexamen après cinq jours 12
8.2. Le réexamen mensuel 13
8.3. Règles communes aux procédures de réexamen 13
9. Interdiction de communiquer et de sortir du centre 14
9.1. Interdiction de communiquer 14
9.2. Exception à l'interdiction de sortir 15
9.3. Communication des décisions au juge d'instruction 15
10. Procédure d'appel 16
10.1. Le délai et les formes du recours 16
10.2. Le délai de citation pour statuer sur l'appel 16
10.3. Le délai pour statuer sur l'appel 17
10.4. Le sort de la mesure 17

Inhoudsopgave

Inleiding
1. Toepasselijke rechtsplegingsregels
2. Voorlopige aard van de maatregel
3. Bevoegde overheid voor het bevelen van een voorlopige plaatsing
4. Wettelijke voorwaarden
4.1. De leeftijd
4.2. De feiten waarvoor de minderjarige vervolgd wordt
4.3. Het bestaan van aanwijzingen van schuld
4.4. Het bestaan van dringende, ernstige en uitzonderlijke omstandigheden die betrekking hebben op de vereisten van bescherming van de openbare veiligheid
4.5. De onmogelijkheid van opname in een geschikte instelling
5. De beginselen inzake uitvoering
6. De duur van de voorlopige maatregel
7. De aanvankelijke beslissing
8. De rechtspleging inzake de handhaving van de maatregel
8.1. De verdere behandeling na vijf dagen
8.2. De maandelijkse verdere behandeling
8.3. Gemeenschappelijke regels inzake de verdere behandeling
9. Verbod van vrij verkeer en verbod het centrum te verlaten
9.1. Verbod van vrij verkeer
9.2. Uitzondering op het verbod om het centrum te verlaten
9.3. Mededeling van de beslissingen aan de onderzoeksrechter
10. Procedure in hoger beroep
10.1. Termijn en vormvoorschriften
10.2. De termijn om in hoger beroep te dagvaarden
10.3. De termijn waarbinnen uitspraak moet worden gedaan
10.4. Weerslag van het hoger beroep op de maatregel

10.4.1. Appel d'une décision initiale de refus de placement 17 10.4.1. Hoger beroep tegen een aanvankelijke beslissing van weigering van plaatsing

10.4.2. Appel d'une décision initiale de placement 18 10.4.2. Hoger beroep tegen de aanvankelijke beslissing van plaatsing

10.4.3. Appel des autres décisions statuant sur le maintien de la mesure 18 10.4.3. Hoger beroep tegen andere beslissingen inzake de handhaving van de maatregel

10.4.4. Cas particulier de l'appel du ministère public contre une décision mettant fin au placement 19 10.4.4. Bijzonder geval van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen een beslissing die een einde aan de plaatsing maakt

10.4.5. Exécution provisoire de l'arrêt 20 10.4.5. Voorlopige tenuitvoerlegging van het arrest

11. Information des victimes et du juge d'instruction 20 11. Voorlichting van de slachtoffers en van de onderzoeksrechter

11.1. Information des victimes 20 11.1. Voorlichting van de slachtoffers

11.2. Information du juge d'instruction 21 11.2. Voorlichting van de onderzoeksrechter

12. Lieu d'exécution de la mesure 21 12. Plaats van uitvoering van de maatregel

INTRODUCTION

La loi du 1er mars 2002 relative au placement provisoire de mineurs ayant commis un fait qualifié infraction, entrée en vigueur le 1er mars 2002, autorise le juge de la jeunesse ou le juge d'instruction à confier une personne visée à l'article 36, 4° de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, à la prise en charge des mineurs ayant commis un fait qualifié infraction et à la réparation du dommage causé par ce fait, dans le cadre d'une mesure provisoire de protection sociétale, à un centre de placement provisoire pour mineurs ayant commis un fait qualifié infraction.

La présente circulaire a pour objet de présenter les conditions légales du placement provisoire dans un centre fédéral..

La version révisée de la circulaire adoptée ce 25 mai 2011, tient compte des évolutions législatives intervenues depuis l'entrée en vigueur de la loi le 1er mars 2002 ainsi que de la jurisprudence des juridictions de la jeunesse et de la Cour constitutionnelle. Elle est également complétée d'un point 10.4.4. relatif au caractère non suspensif de l'appel du ministère public en cas de décision de remise en liberté prise par le juge de la jeunesse en cours de placement.

INLEIDING

De wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, in werking getreden op 1 maart 2002, laat de jeugdrechter of onderzoeksrechter toe om een persoon bedoeld in artikel 36, 4°, van de wet van 8 april 1965 (betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade), in het kader van een voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging, toe te vertrouwen aan een Centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

Onderhavige omzendbrief heeft als doelstelling de wettelijke voorwaarden van de voorlopige plaatsing in een federaal centrum voor te stellen.

De herziene versie van de omzendbrief goedgekeurd op 25 mei 2011, houdt rekening met de wettelijke evoluties die sinds de inwerkingtreding van de wet van 1 maart 2002 tot stand zijn gekomen evenals met de rechtsspraak van de jeugdgerechten en van het Grondwettelijk Hof. Ze wordt ook aangevuld met een punt 10.4.4. betreffende het niet opschortend karakter van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een beschikking van invrijheidstelling genomen door de jeugdrechter tijdens de plaatsing.

1. Règles de procédure applicables

La loi du 1er mars 2002 doit être considérée comme une loi complémentaire à celle du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse. Cela résulte en effet tant de la compétence matérielle qui est identique, que des multiples références de la loi de 2002 aux articles de la loi de 1965.

1. Toepasselijke rechtsplegingsregels

De wet van 1 maart 2002 moet als een aanvullende wet van deze van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming beschouwd worden. Dit blijkt inderdaad zowel uit de materiële bevoegdheid, die dezelfde is, als uit de talrijke verwijzingen in de wet van 1 maart 2002 naar artikelen van de wet van 8 april 1965.

A défaut de règles dérogatoires, ce sont les dispositions de procédure de la loi du 8 avril 1965 qui sont applicables.

Bij gebrek aan afwijkende bepaling terzake, zijn de rechtsplegingsregels die in de wet van 8 april 1965 opgenomen werden, onverminderd van toepassing.

2. Caractère provisoire de la mesure

La mesure est qualifiée de provisoire à la fois dans l'intitulé de la loi et dans l'article 2. Cela signifie qu'elle ne peut pas être ordonnée par un jugement qui statue au fond[1]. Elle ne peut d'autre part intervenir que dans des procédures initiées sur la base de l'article 36, 4°, de la loi du 8 avril 1965.

L'article 4 énonce de manière expresse qu'elle ne peut être prise que pour une durée aussi brève que possible et qu'elle ne peut avoir pour but d'exercer une répression ou une contrainte quelconque. Elle a un caractère subsidiaire par rapport à toute autre mesure de placement provisoire puisque l'alinéa 1er de cet article prévoit qu'elle ne peut être prise que lorsque la finalité de la mesure provisoire ne peut être atteinte d'une autre manière.

Elle pourra intervenir soit au cours de la procédure préparatoire sous la forme d'une ordonnance, soit au cours de la procédure au fond par jugement avant-dire droit.

2. Voorlopige aard van de maatregel

De maatregel wordt zowel in de titel als in artikel 2 van de wet als voorlopig bestempeld. Dit betekent dat hij niet in het vonnis over de grond van de zaak kan bevolen worden[1]. Bovendien kan hij slechts aangewend worden in zaken die op grond van artikel 36, 4°, van de wet van 8 april 1965 ingeleid werden.

Artikel 4 bepaalt uitdrukkelijk dat de maatregel enkel voor een zo kort mogelijke tijd kan genomen worden en dat hij niet tot doel kan hebben een bestraffing door te voeren of enige vorm van dwang uit te oefenen. Hij geldt in bijkomende orde ten overstaan van de andere maatregelen van voorlopige plaatsing. Het eerste lid van artikel 4 bepaalt immers dat hij slechts kan genomen worden wanneer de doeleinden van de maatregel op geen andere manier kunnen bereikt worden.

De maatregel kan zowel door middel van een beschikking tijdens de voorbereidende procedure bevolen worden, als door middel van een vonnis alvorens recht te doen tijdens de procedure ten gronde.

3. Autorité compétente pour ordonner le placement provisoire

Comme dans la loi du 8 avril 1965, les juges compétents sont ceux qui disposent du droit d'ordonner des mesures provisoires, soit :

3. Bevoegde overheid voor het bevelen van een voorlopige plaatsing

Zoals in de wet van 8 april 1965 zijn de bevoegde rechters deze die over het recht beschikken voorlopige maatregelen te nemen. Dit zijn :

[1] Ce principe a été rappelé par un arrêt de la chambre de la jeunesse de la cour d'appel de Gand du 27 mai 2002 en cause de D. S.

[1] Dit principe werd herhaald in een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep te Gent van 27 mei 2002 inzake D.S.

- Le juge ou le tribunal de la jeunesse.
- Le juge d'appel de la jeunesse ou la chambre de la jeunesse de la cour d'appel.
- Le juge d'instruction, lorsque celui-ci a été saisi sur la base de l'article 49 de la loi du 8 avril 1965, en cas de circonstances exceptionnelles et d'absolue nécessité.

En cas d'intervention du juge d'instruction, conformément à l'article 49 précité, celui-ci doit, en prenant la mesure, en donner avis simultanément et par écrit au tribunal de la jeunesse, qui exerce ses attributions et statue dans les deux jours ouvrables. Si le tribunal de la jeunesse supprime ou modifie la mesure provisoire de protection sociétale, il doit en aviser le juge d'instruction (article 7, § 2, de la loi du 1er mars 2002).

4. Conditions légales

Conformément aux travaux parlementaires, « Les conditions pour la prise en charge doivent être présentes de manière cumulative et le rester » (Doc. Ch., 1640/1, p.3).

L'article 3 précise que l'accès au centre est limité aux garçons[2]. Il impose en outre les conditions suivantes :

4.1. L'âge

Le jeune doit être âgé de plus de quatorze ans au moment où le fait qualifié infraction a été commis.

- de jeugdrechter en de jeugdrechtbank,
- de jeugdrechter in hoger beroep en de jeugdkamer van het hof van beroep,
- de onderzoeksrechter, wanneer de zaak bij hem aanhangig gemaakt wordt op grond van artikel 49 van de wet van 8 april 1965, dit wil zeggen in uitzonderingsomstandigheden en in geval van volstrekte noodzaak.

Wanneer de onderzoeksrechter bij toepassing van voornoemd artikel 49 optreedt, dient hij, bij het nemen van de maatregel, tezelfdertijd en schriftelijk de jeugdrechtbank hiervan op de hoogte te brengen. Deze oefent op haar beurt haar bevoegdheden uit en doet binnen de twee werkdagen uitspraak. Indien de rechtbank de maatregel van maatschappelijke beveiliging opheft of wijzigt, dient ze de onderzoeksrechter hiervan op de hoogte te brengen (art. 7 ,§ 2, van de wet van 1 maart 2002).

4. Wettelijke voorwaarden

Uit de parlementaire werkzaamheden blijkt dat de voorwaarden voor een opname cumulatief aanwezig moeten zijn en blijven (Parl. St. Kamer, 1640/1 blz. 3).

Artikel 3 bepaalt dat de toegang tot het centrum beperkt is tot jongens[2]. De volgende voorwaarden worden bovendien opgelegd :

4.1. De leeftijd

De minderjarige moet op het ogenblik waarop het als misdrijf omschreven feit gepleegd werd, ouder zijn dan veertien jaar.

[2] La Cour constitutionnelle a rejeté le recours formé par l'Asbl Ligue des droits de l'homme et l'Asbl Défense des enfants – International - Belgique qui invoquaient l'existence d'une discrimination entre les garçons et les filles (voir son arrêt n°166/2003 du 17 décembre 2003).

[2] Het Grondwettelijk Hof heeft het beroep van de VZW "Ligue des droits de l'homme" en de VZW "Défense des enfants – International – Belgique" verworpen, die zich beriepen op het bestaan van discriminatie tussen jongens en meisjes (zie arrest nr. 166/2003 van 17 december 2003).

Quoique l'article n'en fasse pas mention, la référence, dans l'article 2, à l'article 36, 4°, de la loi du 8 avril 1965, indique que le jeune ne peut avoir dépassé l'âge de dix-huit ans au moment du fait reproché. Il peut par contre avoir dépassé cet âge au moment du placement. Conformément à l'article 52, alinéa 4, de la loi du 8 avril 1965, le placement est possible jusqu'à l'âge de 20 ans.

Hoewel artikel 2 het niet uitdrukkelijk vermeldt, geldt de verwijzing naar artikel 36, 4° van de wet van 8 april 1965 als een aanwijzing dat de minderjarige, op het ogenblik van de ten laste gelegde feiten, de leeftijd van achttien jaar niet mag overschreden hebben. Hij mag deze leeftijd wel bereikt hebben op het ogenblik van de plaatsing. Overeenkomstig artikel 52, vierde lid, van de wet van 8 april 1965, is een plaatsing mogelijk tot de betrokkene twintig jaar oud wordt.

4.2. Les faits pour lesquels le jeune est poursuivi

Il s'agit, aux termes de l'article 3, 2°, de faits qualifiés infraction punissables, s'ils étaient commis par un majeur, d'une peine de réclusion de cinq ans à dix ans ou d'une peine plus lourde[3].

L'utilisation dans le texte de l'expression « est poursuivi » signifie que le juge doit avoir été saisi pour ce fait. Quoique cette précision ne figure pas expressément dans la loi, le simple fait de la fugue ne peut justifier l'application de la mesure. Le commentaire de l'article 3 mentionne en effet que « ne saurait faire l'objet d'un placement dans le centre, quiconque s'enfuit d'une institution communautaire et ne commet pas de nouveau délit » (Doc. Ch., 1640/1, p.6).

Plusieurs décisions judiciaires ont affirmé que les faits qui motivent le placement ne peuvent avoir préalablement donné lieu à une mesure provisoire protectionnelle[4].

4.2. De feiten waarvoor de minderjarige vervolgd wordt

Het gaat om, luidens artikel 3.2°, als misdrijven omschreven feiten waarop, indien ze door een meerderjarige zouden zijn gepleegd, een straf van opsluiting van vijf tot ,tien jaar of een zwaardere straf staat[3].

Het gebruik van de uitdrukking "vervolgd worden" betekent dat de feiten voor de rechter moeten gebracht worden. Hoewel de wet het niet uitdrukkelijk bepaalt, kan een gewone ontvluchting de toepassing van de maatregel niet rechtvaardigen. De commentaar bij artikel 3 vermeldt inderdaad dat wie een gemeenschapsinstelling ontvlucht en geen nieuw misdrijf pleegt, niet in aanmerking komt voor plaatsing in het centrum (Kamer, stuk 1640/1, blz.6).

Verschillende rechterlijke uitspraken hebben bevestigd dat de feiten die de plaatsing motiveren voordien geen aanleiding tot een voorlopige beschermende maatregel mogen

[3] Le texte initial permettait également le placement provisoire lorsque le fait qualifié infraction pour lequel l'intéressé était poursuivi était de nature, si il était majeur, à entraîner, au sens du Code pénal ou des lois particulières, un emprisonnement correctionnel principal d'un an ou une peine plus lourde et si l'intéressé avait précédemment fait l'objet d'une mesure définitive du tribunal de la jeunesse en raison d'un fait qualifié infraction puni de la même peine. L'article 3, 2 °, a été remplacé par l'article 61 de la loi du 13 juin 2006, entré en vigueur le 16 octobre 2006.

[3] De oorspronkelijke tekst maakte ook een voorlopige plaatsing mogelijk wanneer het als misdrijf omschreven feit waarvoor betrokkene vervolgd werd, voor een meerderjarige doorgaans, overeenkomstig het Strafwetboek of de bijzondere wetten, een correctionele hoofdgevangenisstraf tot gevolg heeft van één jaar of een zwaardere straf, indien hij voordien het voorwerp heeft uitgemaakt van een definitieve maatregel van de jeugdrechtbank op grond van een als misdrijf omschreven feit dat met dezelfde straf bestraft wordt. Artikel 3,2° werd vervangen door artikel 61 van de wet van 13 juni 2006, dat op 16 oktober 2006 in werking is getreden.

[4] Voir Liège, 24 mars 2003, J.L.M.B. 2003/15, p. 659 et Brux. 27 avril 2009, arrêt J/114/2009, en cause de I.A. (n° greffe 2009pj93 et n° parquet JEU 114/09), inédit.

4.3. L'existence d'indices de culpabilité

Bien que la loi dispose qu'il doit exister des indices sérieux de culpabilité, elle n'impose pas au juge de les décrire. Il paraît néanmoins souhaitable que le juge précise les indices sérieux de culpabilité dans son ordonnance. Le juge, lors du réexamen, ou la cour d'appel devront en tout cas les préciser si la défense du jeune conteste leur existence.

L'alinéa 1er de l'article 3 dispose par ailleurs que les conditions sont décrites de façon circonstanciée dans l'ordonnance du juge.

4.4. L'existence de circonstances impérieuses, graves et exceptionnelles se rattachant aux exigences de protection de la sécurité publique

Ce critère est déterminant, compte tenu de l'objectif de sécurité publique poursuivi par la loi.

Selon le commentaire de l'article 3 de la proposition de loi, « lorsque le danger pour la sécurité publique vient à disparaître… le juge est tenu de faire sortir l'intéressé du centre par une mesure modificative » (Doc. Ch.,1640/1, p.6).

4.5. L'impossibilité d'une admission dans une institution appropriée

L'impossibilité de placement, à titre de mesure provisoire, vise l'hypothèse où l'admission, à titre de mesure provisoire, de la personne dans un établissement approprié prévu à l'article 37, § 2, alinéa 1er, 7o, *juncto* 52, de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse ou dans une institution publique prévue à l'article 37, § 2, alinéa 1er, 8o, *juncto* 52, y compris dans une section d'éducation fermée, conformément

gegeven hebben[4].

4.3. Het bestaan van aanwijzingen van schuld

Hoewel de wet bepaalt dat er ernstige aanwijzingen van schuld moeten bestaan, wordt de rechter niet verplicht deze te omschrijven. Het lijkt nochtans aangewezen dat de rechter de ernstige aanwijzingen van schuld in zijn beschikking verduidelijkt. In ieder geval zal de rechter tijdens de verdere behandeling of het hof van beroep ze nader moeten toelichten, indien de minderjarige het bestaan ervan betwist.

Artikel 3, eerste lid, bepaalt overigens dat de voorwaarden omstandig in de beschikking van de rechter omschreven worden.

4.4. Het bestaan van dringende, ernstige en uitzonderlijke omstandigheden die betrekking hebben op de vereisten van bescherming van de openbare veiligheid

Dit criterium is van doorslaggevende aard, vermits de wet de openbare veiligheid als doelstelling voorop heeft gesteld.

De commentaar bij artikel 3 luidt dat "wanneer het gevaar voor de openbare veiligheid komt te vervallen …, de rechter bij wijzigende maatregel de betrokkene uit het centrum moet ontslaan" (Kamer stuk 1640/1, blz.6).

4.5. De onmogelijkheid van opname in een geschikte instelling

De onmogelijkheid van plaatsing bij wijze van voorlopige maatregel heeft betrekking op de hypothese waarin deze opname, als voorlopige maatregel, van een persoon in een geschikte inrichting, overeenkomstig artikel 37, §2, lid 1, 7o, *juncto* 52 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, of in een openbare instelling voor jeugdbescherming uit artikel 37, §2, lid 1, 8o, *juncto* 52, met inbegrip van

[4] Zie Luik, 24 maart 2003, J.L.M.B. 2003/15, p. 659 en Brussel, 27 april 2009, arrest J/114/2009 inzake I.A. (nr. griffie 2009pj93 en nr. parket JEU 114/09), onuitgegeven.

aux dispositions de l'article 52*quater* de la même loi, est, en raison du manque de place, impossible.

Il en découle que :

- Le placement chez une personne digne de confiance figurant dans la même disposition ne peut entrer en ligne de compte, du fait que seul le terme « établissement » est utilisé.
- Les institutions publiques prévues à l'article 37, § 2, alinéa 1er, 8°, juncto 52, de la même loi, sont visées, qu'elles soient à régime ouvert ou fermé.

Il est à remarquer que le texte n'évoque que l'impossibilité d'admission résultant du manque de place. Seul le manque de place dans un établissement ou dans une institution publique appropriée peut justifier le placement provisoire au centre.

Il appartient au juge d'apprécier souverainement le caractère approprié de l'établissement ou de l'institution publique et notamment si la situation du jeune nécessite un placement en régime fermé ou ouvert. En motivant sa décision, le juge devra mentionner dans quel type d'établissement ou d'institution publique il envisageait de placer le jeune, ainsi que le manque de place disponible.

Dans le cas où la mesure envisagée serait un placement en régime fermé, il semble (au moins implicitement) nécessaire que les conditions de ce placement, telles que la mauvaise conduite persistante, le comportement dangereux ou la nécessité d'une instruction, prévues à l'art.52quater de la loi du 8 avril 1965, soient également remplies. La loi du 1er mars 2002 n'impose cependant pas de viser explicitement ces conditions[5].

de gesloten opvoedingsafdeling, overeenkomstig de bepalingen van artikel 52quater van dezelfde wet, onmogelijk is omwille van plaatsgebrek.

Het gevolg hiervan is dat:

- De plaatsing bij een vertrouwenspersoon niet in aanmerking genomen wordt gezien uitdrukkelijk de bewoording "inrichting" gebruikt wordt ;
- De openbare instellingen uit artikel 37 §2, lid 1, 8° juncto van deze wet bedoeld worden, ongeacht of het om een open of een gesloten instelling gaat.

Op te merken valt dat de wet enkel het geval beoogt waarin de onmogelijkheid van opname te wijten is aan plaatsgebrek. Alleen plaatsgebrek in een inrichting of een openbare instelling kan de voorlopige plaatsing in het centrum rechtvaardigen.

Over de geschiktheid van de inrichting of de openbare instelling en onder meer over de vraag of de plaatsing onder open of gesloten regime noodzakelijk is, oordeelt de rechter soeverein. In zijn motivering zal hij aangeven in welke soort inrichting of openbare instelling hij zinnens was de minderjarige te plaatsen en dat aldaar geen plaats beschikbaar is.

Een plaatsing onder gesloten regime onderstelt dat de voorwaarden daartoe vervuld zijn, zoals het aanhoudend wangedrag van de betrokkene, het zich gevaarlijk gedragen of de vereisten van het gerechtelijk onderzoek (artikel 52 quater van de wet van 8 april 1965). De wet van 1 maart 2002 legt de rechter geen verplichting op uitdrukkelijk naar deze voorwaarden te verwijzen[5].

[5] Un arrêt de la chambre de la jeunesse de la cour d'appel de Bruxelles du 28 mars 2002 , en cause de M.B. D., fait figurer ces conditions dans la motivation d'un placement au centre, vu l'absence de place en milieu fermé. (arrêt n° 73/2002, n° parquet JEU 079/02)

[5] In een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep te Brussel van 28 maart 2002 inzake M.B.D., werden de voorwaarden wel degelijk opgenomen in de motivering over de plaatsing in het centrum wegens plaatsgebrek in een gesloten afdeling (arrest nr 73/2002, nr. parket JEU 079/02).

Le libellé du texte permet au juge de placer au centre fermé comme alternative à un placement en milieu ouvert, pour autant qu'il n'y ait pas de place disponible dans le type d'établissement ou d'institution envisagé par le juge. Ce ne sera qu'exceptionnellement qu'une telle situation se présentera, le placement au centre étant en effet réservé aux cas présentant un danger pour la sécurité publique nécessitant par le fait même une privation de la liberté d'aller et de venir.

Il n'appartient pas au juge de décider lui-même s'il y a ou non de la place dans un établissement approprié ou une institution publique de protection de la jeunesse. C'est l'institution qui doit lui communiquer si une place est disponible. La responsabilité de décider si une place est disponible relève en effet de la direction des institutions dont le juge n'a pas à vérifier les informations[6].

5. Principes d'exécution

Ainsi que cela a déjà été précisé au point 2, la mesure doit être aussi brève que possible. Cela signifie qu'il doit être mis fin à celle-ci par le juge dès qu'une place se libère dans l'établissement recherché, dès que les conditions ne sont plus remplies ou dès que le juge estime qu'un placement en établissement ou institution n'est plus nécessaire.

La mesure ne peut avoir pour but d'exercer une répression ou une contrainte.

De tekst verleent de rechter de mogelijkheid de plaatsing in het centrum als alternatief aan te wenden voor een plaatsing in een open afdeling, voor zover er geen plaats beschikbaar is in de soort inrichting of openbare instelling die hij op het oog had. Een dergelijke toestand zal zich slechts uitzonderlijk voordoen, vermits de plaatsing in het centrum beperkt is tot gevallen waarin de openbare veiligheid zodanig in gevaar is dat een beperking van de vrijheid van komen en gaan noodzakelijk is.

Het is niet aan de rechter te beslissen of er al dan niet plaats is in een geschikte inrichting of een openbare instelling voor jeugdbescherming. Het is de instelling die hem moet meedelen of er al dan niet een plaats beschikbaar is. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt immers bij de directie van de instelling, zonder dat de rechter deze informatie moet verifiëren[6].

5. De beginselen inzake uitvoering

Zoals aangestipt in punt 2, moet de duur van de maatregel zo kort mogelijk gehouden worden. Dit betekent dat aan de maatregel een einde moet gesteld worden zodra een plaats vrijkomt in de beoogde inrichting, zodra de voorwaarden niet meer vervuld zijn of zodra de rechter oordeelt dat een plaatsing in een inrichting of een openbare instelling zich niet meer opdringt.

De maatregel mag niet tot doel hebben een bestraffing op te leggen of dwang uit te oefenen.

[6] Voir Brux., Ch. jeun. 1er octobre 2002, arrêt n°182/2002 en cause de TM. J (n° parquet JEU 258/02), inédit ; Brux., Ch. jeun. 1er janvier 2004, arrêt J/62/2004 en cause de S.R. (n° parquet JEU 115/04), inédit.

[6] Zie Brussel, jeugdkamer, 1 oktober 2002, arrest nr 182/2002 inzake T.M.J. (nr. parket JEU 258/02), onuitgegeven; Brussel, jeugdkamer, 1 januari 2004, arrest J/62/2004 inzake S.R. (nr. parket JEU 115/04), onuitgegeven.

Elle doit être exécutée dans le respect des articles 37 et 40 de la Convention des droits de l'enfant qui précisent ce à quoi doivent veiller les Etats parties lorsque des enfants sont privés de liberté ou lorsqu'ils sont suspectés, accusés ou convaincus d'infraction à la loi pénale. Dans ces dispositions figure notamment le principe que « l'arrestation, la détention ou l'emprisonnement d'un enfant doit… n'être qu'une mesure de dernier ressort et être aussi brève que possible ».

Il appartient au directeur du centre de veiller à ce que le texte de ces articles soit remis au jeune lors de son admission.

Door zijn toetreding tot het verdrag over de rechten van het kind heeft de Staat, bij toepassing van de artikelen 37 en 40, de verbintenis op zich genomen ervoor te waken dat kinderen die van hun vrijheid beroofd zijn of verdacht zijn, beschuldigd zijn of schuldig bevonden werden van het plegen van een inbreuk op de strafwet, de aanhouding, de hechtenis of de gevangenzetting slechts als een uiterste maatregel ondergaan, waaraan zo spoedig mogelijk een einde moet worden gesteld.

De directeur van het centrum staat in voor de overhandiging van de tekst van deze bepalingen aan de minderjarige bij zijn opname.

6. La durée de la mesure provisoire

La durée de la mesure de placement au centre ne peut dépasser deux mois et cinq jours.

L'alinéa 1er de l'article 5, § 1er, prévoit que cinq jours après sa décision initiale le juge réexamine la mesure. Le maintien de celle-ci ne peut excéder le délai total de deux mois, moyennant un réexamen mensuel. La contradiction entre les alinéas 1er et 2 de ce paragraphe n'est qu'apparente, l'un mentionnant la durée de deux mois -celle-ci s'appliquant au maintien - et l'autre se référant à deux mois et cinq jours, ce qui correspond à la durée totale du placement. Les travaux parlementaires sont clairs à ce sujet. (*Doc. parl.* Chambre. 1640/001, p.7.)

6. De duur van de voorlopige maatregel

Een voorlopige plaatsing in het centrum kan maximaal 2 maanden en 5 dagen duren.

De rechter moet, vijf dagen na zijn aanvankelijke beschikking, de toestand opnieuw evalueren (art. 5, § 1, eerste lid). Daarna kan de maatregel gedurende twee maanden gehandhaafd blijven, mits de toestand maandelijks herzien wordt. De tegenstrijdigheid tussen het eerste en het tweede lid van deze paragraaf is slechts ogenschijnlijk, vermits het ene de duur van twee maanden vermeldt die toepasselijk is op de handhaving, terwijl het andere naar de totale duur van twee maanden en vijf dagen verwijst. De parlementaire werken laten hierover geen twijfel bestaan (*Parl. Stuk*. Kamer, 1640/001, blz. 7).

7. La décision initiale

La procédure se déroule selon les règles applicables à tout mineur amené devant le juge.

Les règles prévues à l'article 5, § 1er, alinéa 2, ne sont pas applicables, puisqu'elles ne visent que le maintien de la mesure.

7. De aanvankelijke beslissing

De rechtspleging verloopt volgens de gangbare regels betreffende de verschijning van de minderjarige voor de rechter.

Op dat ogenblik zijn de bepalingen van artikel 5, § 1, tweede lid, niet van toepassing, vermits deze slechts betrekking hebben op de handhaving van de maatregel.

8. La procédure de maintien de la mesure

8.1. Le réexamen après cinq jours

Ce réexamen incombe au tribunal de la jeunesse, cinq jours après son ordonnance initiale. Dans l'hypothèse où la mesure aurait été prise par le juge d'instruction, c'est à partir de l'intervention du juge de la jeunesse visée à l'article 49 de la loi du 8 avril 1965 que se calcule ce délai[7].

Le texte précise : « cinq jours après avoir rendu son ordonnance initiale » et non « dans les cinq jours ». Il est à remarquer qu'il ne précise pas comme pour le mandat d'arrêt que la décision est « valable pour une durée maximale de cinq jours » ni que « avant l'expiration de ce délai… » le juge … « décide s'il y a lieu de maintenir » la mesure.

La computation du délai doit être opérée conformément aux articles 52 et suivants du Code judiciaire. On commence à compter depuis le lendemain de l'ordonnance. Le dernier jour est tout entier compris dans le délai. La décision de maintien de la mesure doit intervenir au plus tard le cinquième jour qui suit l'ordonnance initiale. Comme le législateur n'a pas utilisé l'expression « jours ouvrables », il s'agit de jours calendrier. Le délai n'est par conséquent pas prolongé s'il tombe un samedi, un dimanche, ou un jour férié légal. Cette interprétation résulte aussi du fait que l'alinéa 2 de l'article 5, § 1, fait mention d'un délai de deux mois et cinq jours dans lequel une mesure de placement en milieu fermé peut intervenir.

8. De rechtspleging inzake de handhaving van de maatregel

8.1. De verdere behandeling na vijf dagen

Het komt de jeugdrechtbank toe, vijf dagen na de aanvankelijke beschikking, de zaak opnieuw te behandelen. Indien de maatregel door de onderzoeksrechter genomen werd, gaat de termijn van vijf dagen slechts in op het ogenblik dat de jeugdrechter, op grond van artikel 49 van de wet van 8 april 1965, opgetreden is[7].

De tekst vermeldt uitdrukkelijk "vijf dagen na zijn aanvankelijke beschikking" en niet "binnen de vijf dagen". In tegenstelling met het wettelijk stelsel inzake voorlopige hechtenis, vermeldt de wet niet dat de beschikking voor een maximumduur van vijf dagen geldt, noch dat de rechter, voor het verstrijken van deze termijn, een beslissing moet nemen over de handhaving.

De termijn wordt berekend overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van het gerechtelijk wetboek. De termijn gaat in op de dag die volgt op deze waarop de beslissing genomen werd. De laatste dag is volledig in de termijn begrepen. De beslissing over de handhaving moet ten laatste op de vijfde dag die volgt op de aanvankelijke beschikking genomen worden. Daar de wetgever de uitdrukking "werkdagen" niet heeft gebruikt, moeten kalenderdagen in acht genomen worden. Wanneer de vijfde dag samenvalt met een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, wordt de termijn bijgevolg niet verlengd. Deze interpretatie vloeit ook voort uit het feit dat art. 5, § 1, lid 2, melding maakt van twee maanden en vijf dagen binnen dewelke het nemen van een maatregel van plaatsing in een gesloten afdeling mogelijk is.

[7] Ce mode de calcul résulte des termes de l'article 5, § 1er, mais ne peut avoir pour résultat de prolonger la durée totale du séjour au centre au delà du délai de deux mois et cinq jours fixé à l'alinéa 2 du même article (voir point 6).
[7] Deze wijze van berekening vloeit voort uit de tekst van artikel 5, § 1, doch kan niet tot gevolg hebben dat de totale duur van het verblijf de termijn van twee maanden en vijf dagen, bepaald bij het tweede lid van hetzelfde artikel, zou overschrijden (zie punt 6).

Si la décision de placement n'a pas pu être exécutée, il n'y a pas lieu d'opérer son réexamen cinq jours après la prise de la décision. Ce réexamen ne doit intervenir que cinq jours après l'exécution de la décision[8].

On se reportera à ce qui est dit au point 10.4 au sujet de l'incidence d'un appel de la décision initiale sur le réexamen après cinq jours.

8.2. Le réexamen mensuel

Le texte porte « … et ensuite chaque mois », ces mots suivant immédiatement « le tribunal décide, cinq jours après avoir rendu son ordonnance initiale… ». Il faut en déduire qu'une éventuelle décision de maintien doit intervenir un mois après la première ordonnance de maintien. Le délai doit se calculer de décision à décision et non de comparution à comparution.

8.3. Règles communes aux procédures de réexamen

a) Le réexamen a lieu en audience de cabinet et sans citation par huissier ou avertissement à comparaître au sens de l'article 45, 2, b, de la loi du 8 avril 1965.

b) Les parties, c'est-à-dire le jeune, les père, mère ou personnes qui ont la garde du mineur, doivent être dûment convoquées par le greffe du tribunal de la jeunesse. Le ministère public, qui doit être entendu, doit être averti en temps utile.

Indien de plaatsingsmaatregel niet uitgevoerd kon worden, is geen nieuwe behandeling nodig vijf dagen nadat de beslissing genomen werd. Deze nieuwe behandeling moet enkel gebeuren vijf dagen nadat de beslissing uitgevoerd werd[8].

De weerslag van een hoger beroep tegen de aanvankelijke beschikking op de verdere behandeling na vijf dagen wordt hierna onder nummer 10.4 onderzocht.

8.2. De maandelijkse verdere behandeling

In de tekst die bepaalt dat de rechtbank uitspraak doet "vijf dagen na haar aanvankelijke beschikking", staan de woorden "en daarna maandelijks". Hieruit moet afgeleid worden dat een eventuele beslissing van handhaving een maand na de eerste beschikking van handhaving moet genomen worden. De termijn wordt berekend van beslissing tot beslissing en niet van verschijning tot verschijning.

8.3. Gemeenschappelijke regels inzake de verdere behandeling

a) De verdere behandeling vindt plaats tijdens een zitting in het kabinet van de rechter, zonder dagvaarding en zonder oproeping om te verschijnen in de zin van artikel 45, 2 b, van de wet van 8 april 1965.

b) De partijen, met name de minderjarige, de vader, de moeder of de persoon die de minderjarige onder zijn bewaking heeft, moeten door de griffie van de jeugdrechtbank behoorlijk opgeroepen worden. Het openbaar ministerie, dat dient gehoord te worden, moet tijdig verwittigd worden.

[8] Voir Brux., 30ème Ch. jeun. 7 février 2008, arrêt J/42/2008, n°greffe 2008PJ27, en cause de R.Y. (n° parquet JEU 31/08), inédit ;
[8] Zie Brussel, 30ste jeugdkamer, 7 februari 2008, arrest J/42/2008, nr. griffie 2008PJ27, inzake R.Y. (nr. parket JEU 31/08), onuitgegeven.

c) On relèvera que l'ordonnance de maintien devant comprendre l'invitation à l'examen de l'affaire dans le délai suivant, on pourra considérer que, pour autant que l'ordonnance précise la date, l'heure et le lieu auxquels la décision sera réexaminée et ait été remise ou légalement notifiée, elle vaudra convocation du jeune et de ses parents, tuteurs ou personnes qui assurent sa garde.

d) La règle précisée sub c) vaut également pour l'ordonnance initiale, quoique le texte légal ne le prévoie pas explicitement.

e) Le texte cite « les parents ou les personnes qui ont la garde de l'intéressé » parmi les personnes à convoquer, ce qui ne correspond pas exactement aux termes de l'article 46 de la loi du 8 avril 1965 qui ajoute les tuteurs. Le cas échéant, il paraît justifié de convoquer le tuteur pour éviter que celui-ci ne soit exclu de la procédure devant le tribunal de la jeunesse que lorsqu'il s'agit du débat sur le maintien du placement au centre.

f) La référence à l'article 60 de la loi du 8 avril 1965 doit être comprise comme signifiant « qu'en tout temps, soit d'office, soit à la demande du ministère public », « le juge de la jeunesse peut rapporter ou modifier » la mesure. Il devra le faire s'il apparaît qu'une place s'est libérée dans un établissement approprié (voir point 5 ci-dessus).

9. Interdiction de communiquer et de sortir du centre

9.1. Interdiction de communiquer

Pour les nécessités de l'information ou de l'instruction, le tribunal de la jeunesse ou le juge d'instruction peut, par ordonnance motivée, interdire à l'intéressé de communiquer librement avec les personnes

c) Daar de beschikking van handhaving tevens de uitnodiging inhoudt om bij de verdere behandeling aanwezig te zijn, geldt ze als oproeping van de minderjarige, zijn ouders, zijn voogd of de persoon die hem onder zijn bewaking heeft, voor zover de beschikking dag, uur en plaats van de verdere behandeling vermeldt en hen overhandigd of wettig betekend werd.

d) De regel uiteengezet onder c) geldt tevens voor de aanvankelijke beschikking, hoewel de wettekst dit niet uitdrukkelijk voorschrijft.

e) "De ouders of de personen die de betrokkene onder hun bewaking hebben" behoren tot de personen die dienen opgeroepen te worden; deze tekst stemt niet volledig overeen met de bewoordingen van artikel 46 van de wet van 8 april 1965, die er de voogd aan toevoegt. In voorkomend geval lijkt het toch aangewezen de voogd op te roepen, om te vermijden dat het debat over de handhaving van de plaatsing in het centrum het enige zou zijn waaraan hij niet zou deelnemen voor de jeugdrechtbank.

f) De verwijzing naar artikel 60 van de wet van 8 april 1965 moet in deze zin begrepen worden dat de jeugdrechter "te allen tijde, ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie", de maatregel kan intrekken of wijzigen. Hij zal dit moeten doen zodra blijkt dat een plaats vrijkomt in een geschikte inrichting (zie hoger, punt 5).

9. Verbod van vrij verkeer en verbod het centrum te verlaten

9.1. Verbod van vrij verkeer

Omwille van de noodwendigheden van het opsporingsonderzoek of van het gerechtelijk onderzoek kan de jeugdrechter of de onderzoeksrechter, bij gemotiveerde beschikking, de betrokkene gedurende

qu'il désigne nommément, à l'exception de son conseil, et ce pendant un délai maximum de trois jours calendrier. Ces dispositions inscrites dans l'article 6, §1er, dérogent à celles de l'article 52, alinéa 8, de la loi du 8 avril 1965[9].

hoogstens drie dagen het vrije verkeer met de personen die hij bij naam aanwijst, verbieden, zijn raadsman uitgezonderd. Deze bepalingen, uit artikel 6, 1§, wijken af van de bepalingen van artikel 52, achtste lid, van de wet van 8 april 1965[9].

9.2. Exception à l'interdiction de sortir

9.2. Uitzondering op het verbod om het centrum te verlaten

Le tribunal de la jeunesse ou le juge d'instruction peut, sur avis de la direction du centre, et sous les conditions qu'il détermine, autoriser l'intéressé, par ordonnance motivée, à quitter l'établissement pour une durée qu'il détermine ou à avoir des contacts avec des tiers qu'il désigne.

De jeugdrechtbank of de onderzoeksrechter kan, op advies van de directie van het centrum, bij gemotiveerde beschikking, onder de voorwaarden die hij bepaalt, de betrokkene de toelating verlenen de instelling te verlaten voor de duur die hij bepaalt of contact te hebben met de derden die hij aanwijst.

Cette règle inscrite à l'article 6, § 2, a été complétée de trois alinéas par les articles 103 et 105 de la loi du 27 décembre 2006 (II). Ces nouvelles dispositions visaient à organiser les conditions auxquelles les sorties du centre fédéral pouvaient être autorisées ou refusées.

Deze regel vermeld in artikel 6, §2 werd met drie alinea's aangevuld door de artikelen 103 en 105 van de wet van 27 december 2006 (II). De bedoeling van deze nieuwe bepalingen was de voorwaarden te regelen waaronder het verlaten van het federaal centrum kon worden toegestaan of geweigerd.

Toutefois, par son arrêt n° 49/2008 du 13 mars 2008 (*Mon.* 14 avril 2008, p. 19854), la Cour constitutionnelle a annulé les articles 103 et 105 de la loi du 27 décembre 2006. Seul l'alinéa 1 du paragraphe 2 de l'article 6 est dès lors encore applicable.

Het Grondwettelijk Hof heeft in arrest 49/2008 van 13 maart 2008 (*B.S.* van 14 april 2008, blz. 19854) deze artikelen 103 tot 105 van de wet van 27 december 2006 nietig verklaard. Alleen het eerste lid van paragraaf 2 van artikel 6 is dus nog van toepassing.

9.3. Communication des décisions au juge d'instruction

9.3. Mededeling van de beslissingen aan de onderzoeksrechter

La disposition de l'article 7, § 2, prévoit que « lorsqu'un juge d'instruction est saisi, le tribunal de la jeunesse l'informe de la suppression ou de la modification de la mesure provisoire de protection sociétale ou

Artikel 7, §2 bepaalt: "In het geval een onderzoeksrechter gevat is, brengt de jeugdrechtbank hem op de hoogte van de opheffing of de wijziging van de voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging

[9] Pour rappel, l'article 52, alinéa 8, de la loi du 8 avril 1965 (anciennement alinéa 3), permet au juge de décider « pour les nécessités de l'information ou de l'instruction et pour un délai renouvelable de trente jours au plus, interdire au jeune par décision motivée de communiquer librement avec les personnes nommément désignées, autres que son avocat ». En cas de placement au centre fermé, le renouvellement de l'interdiction initiale de communiquer n'est pas permis.

[9] Ter herinnering: lid 8 van artikel 52 van de wet van 8 april 1965 (het vroegere derde lid) biedt de rechter de mogelijkheid om "omwille van de noodwendigheden van het opsporingsonderzoek of van het gerechtelijk onderzoek en voor een hernieuwbare termijn van maximum dertig kalenderdagen, bij gemotiveerde beslissing de jongere vrij verkeer verbieden met de personen die hij bij naam aanwijst, zijn advocaat uitgezonderd". Ingeval van plaatsing in het gesloten centrum is het oorspronkelijke verbod op vrij verkeer niet van kracht.

de l'autorisation de quitter brièvement le centre ». Il s'agit de permettre ainsi au juge d'instruction d'être informé de décisions qui permettraient des contacts entre co-inculpés.

of van de toelating om het Centrum kortstondig te verlaten". De bedoeling hiervan is dat de onderzoeksrechter op de hoogte is van beslissingen die contacten tussen medeverdachten mogelijk zouden kunnen maken.

10. Procédure d'appel

L'article 8 est libellé dans des termes quasi identiques à ceux de l'article 52quater, alinéa 5, de la loi du 8 avril 1965. La règle de l'article 59, alinéa 2, de la même loi, se retrouve également dans l'alinéa 2 de cette disposition. L'intention du législateur est donc clairement que la procédure d'appel des décisions prises dans le cadre de la loi du 1er mars 2002 corresponde aux règles applicables aux ordonnances de placement en régime éducatif fermé, visées aux articles 37, § 2, alinéa 1er, 8°, et 52quater de la loi du 8 avril 1965.

10. Procedure in hoger beroep

In artikel 8 werden de bewoordingen van artikel 52quater, zesde lid, van de wet van 8 april 1965 praktisch letterlijk overgenomen. Ook vindt men in het tweede lid van artikel 8 de regel van artikel 59, tweede lid, van de wet van 8 april 1965 bijna woordelijk terug. De wetgever heeft duidelijk de bedoeling gehad de procedure in hoger beroep tegen de beslissingen die in het kader van de wet van 1 maart 2002 genomen worden, te laten verlopen volgens de regels die reeds van toepassing waren op de beschikkingen van opname in een gesloten opvoedingsafdeling, bedoeld in artikel 37, § 2, eerste lid, 8°, en artikel 52quater van de wet van 8 april 1965.

10.1. Le délai et les formes du recours

Le délai pour former l'appel est de 48 heures, calculé de la même manière que dans le cas de l'article 52quater de la loi du 8 avril 1965. Il peut être formé par le jeune ou par les autres parties en cause, ainsi que par leurs conseils, par déclaration au greffe du tribunal qui a rendu la décision. Le jeune lui-même peut également former appel par déclaration à la direction du centre.

10.1. Termijn en vormvoorschriften

Het hoger beroep moet binnen 48 uur ingesteld worden. Deze termijn wordt berekend op de wijze die in artikel 52quater van de wet van 8 april 1965 is voorgeschreven. Het rechtsmiddel kan door de minderjarige en door de andere partijen, evenals door hun raadsman, worden ingesteld door middel van een verklaring op de griffie van de rechtbank die de beslissing genomen heeft. De minderjarige kan zijn verklaring ook bij de directie van het centrum afleggen.

Les formalités de notification de l'ordonnance prévues à l'article 52ter, alinéa 4, de la même loi sont essentielles puisqu'elles déterminent le moment où le délai d'appel prend cours.

De vormvoorschriften inzake de betekening van de beschikking uit het vierde lid van artikel 52ter van de wet van 8 april 1965 blijven van wezenlijk belang, aangezien ze het ogenblik bepalen waarop de termijn voor het instellen van het hoger beroep ingaat.

10.2. Le délai de citation pour statuer sur l'appel

Le délai de citation devant la cour est de trois jours.

10.2. De termijn om in hoger beroep te dagvaarden

De termijn binnen dewelke het hoger beroep bij het hof moet ingesteld worden, bedraagt

drie dagen.

10.3. Le délai pour statuer sur l'appel

La cour a un délai de quinze jours ouvrables pour statuer par arrêt rendu en audience publique. Ce délai est suspendu en cas de remise accordée suite à une demande de la défense. L'obligation pour le premier juge de statuer mensuellement sur le maintien du placement a des conséquences sur la durée de la procédure devant la cour d'appel. La cour devra tenir compte dans l'examen de l'affaire de la nécessité de transmettre le dossier en temps utile au premier juge pour le déroulement ultérieur de la procédure de réexamen mensuel.

Conformément aux articles 59 et 60 de la loi du 8 avril 1965, le juge d'appel dispose du pouvoir de statuer au provisoire pour prendre ou modifier une mesure. Cela signifie concrètement qu'en application des articles 3, 4°, et 4, de la loi du 1er mars 2002, le juge d'appel qui aurait connaissance de ce qu'une place s'est libérée dans un établissement ou une institution appropriée, devrait, sans attendre l'audience publique, mettre fin à la mesure de placement au centre et la remplacer par un placement prévu par la loi du 8 avril 1965.

10.3. De termijn waarbinnen uitspraak moet worden gedaan

Het hof beschikt over vijftien werkdagen om in openbare zitting uitspraak te doen. Indien de verdediging om uitstel verzoekt, wordt de termijn opgeschort. De verplichting in hoofde van de eerste rechter maandelijks een beslissing te nemen over de handhaving van de plaatsing, heeft een weerslag op de duur van de procedure voor het hof van beroep. Het hof moet ervoor zorgen dat het dossier tijdig aan de eerste rechter voorgelegd wordt in het kader van de procedure betreffende de maandelijkse verdere behandeling van de zaak.

Overeenkomstig de artikelen 59 en 60 van de wet van 8 april 1965 beschikt de rechter in hoger beroep over de mogelijkheid zelf een voorlopige beslissing te nemen of de bestreden maatregel te wijzigen. Concreet betekent dit dat de rechter die, bij toepassing van artikel 3, 4°, en artikel 4 van de wet van 1 maart 2002, kennis krijgt van het vrijkomen van een plaats in een inrichting of een openbare instelling, de maatregel van plaatsing dient op te heffen en te vervangen door een plaatsing bij toepassing van de wet van 8 april 1965, zonder te wachten op de behandeling in openbare zitting.

10.4. Le sort de la mesure

10.4.1. Appel d'une décision initiale de refus de placement

Une telle décision est susceptible d'appel, aucune disposition légale ne l'interdisant. Ce recours n'a pas pour effet de suspendre une décision de mise en liberté prise par le premier juge, l'expression « le maintien de la mesure prise » que contient l'alinéa 2 de l'article 8, ne visant que la mesure de placement qui fait l'objet de la loi.

10.4. Weerslag van het hoger beroep op de maatregel

10.4.1. Hoger beroep tegen een aanvankelijke beslissing van weigering van plaatsing

Tegen een dergelijke beslissing kan hoger beroep ingesteld worden, vermits geen enkele wetsbepaling dit verbiedt. Het rechtsmiddel heeft niet tot gevolg dat een beslissing waarbij de eerste rechter de minderjarige in vrijheid stelt, opgeschort zou worden. Inderdaad, de uitdrukking "de genomen maatregel blijft gehandhaafd" die in artikel 8, tweede lid, gebruikt wordt, heeft enkel betrekking op de maatregel van plaatsing.

Dans ce cas, la cour est tenue par les mêmes délais de procédure que s'il y a appel d'une décision de placement.

10.4.2. Appel d'une décision initiale de placement

Du fait que la disposition qui prévoit que la mesure prise est maintenue tant qu'elle n'a pas été modifiée par la juridiction d'appel et de ce que la cour dispose de quinze jours ouvrables à compter de l'acte d'appel pour se prononcer, il faut déduire que le réexamen de la décision initiale dans les cinq jours, tel qu'il est organisé à l'article 5, § 1er, semble exclu en cas d'appel d'une décision initiale de placement au centre. Du fait de l'indivisibilité de la cause et de l'effet dévolutif de l'appel, cette conséquence sur le déroulement de la procédure se produira quelle que soit la partie au litige qui interjette appel.

Dès que le juge d'appel a statué sur le recours, la compétence est à nouveau exercée par le premier juge. Le processus de maintien de la mesure visée à l'article 5, § 1er, est donc d'application. Dans ce cas, si la cour a confirmé le placement, le juge devra statuer sur le maintien du placement avant l'expiration du mois depuis l'ordonnance initiale. Le délai de comparution mensuelle ne peut en effet être calculé autrement, le réexamen dans les cinq jours ayant été exclu par la procédure d'appel[9].

10.4.3. Appel des autres décisions statuant sur le maintien de la mesure

Les règles générales déjà exposées sont d'application :

De termijn waarover het hof beschikt om het hoger beroep tegen een beslissing van weigering te behandelen is dezelfde als deze die geldt om uitspraak te doen over het hoger beroep tegen een beslissing van plaatsing.

10.4.2. Hoger beroep tegen de aanvankelijke beslissing tot plaatsing

Uit het feit dat de maatregel gehandhaafd blijft zolang het hof hem niet gewijzigd heeft en dat het hof over vijftien werkdagen beschikt om uitspraak te doen, te rekenen vanaf de akte van hoger beroep, lijkt afgeleid te mogen worden dat de procedure van verdere behandeling op de vijfde dag, zoals voorgeschreven door artikel 5, § 1, niet kan doorgaan. Omwille van de onsplitsbaarheid van de zaak en het devolutief karakter van het hoger beroep, moet het verloop van de procedure in eerste aanleg dit lot ondergaan, ongeacht van welke partij het hoger beroep uitgaat.

Zodra de rechter in hoger beroep uitspraak gedaan heeft, wordt de bevoegdheid opnieuw door de rechter in eerste aanleg uitgeoefend. De procedure inzake de handhaving van de maatregel wordt hernomen, zoals voorgeschreven door artikel 5, § 1. Indien het hof de plaatsing heeft bevestigd, moet de rechter binnen de maand, te rekenen vanaf de aanvankelijke beschikking, uitspraak doen over de handhaving van de maatregel. Inderdaad, in dit geval kan het vertrekpunt voor de berekening van de termijn binnen dewelke de maandelijkse verschijning moet gebeuren, niet anders bepaald worden, vermits de verdere behandeling op de vijfde dag niet is kunnen doorgaan[9].

10.4.3. Hoger beroep tegen andere beslissingen inzake de handhaving van de maatregel

De algemene regels die hoger werden uiteengezet, zijn van toepassing:

[9] Cette interprétation est conforme à un arrêt de la chambre de la jeunesse de la cour d'appel de Bruxelles du 16 avril 2002 , en cause de M. B. D. (arrêt 86/2002, n° parquet JEU 21/97).

[9] Deze interpretatie stemt overeen met de motivering van het arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep te Brussel van 16 april 2002 inzake M.B. D. (arrest 86/2002, nr parket JEU 21/97).

- La mesure est maintenue tant qu'elle n'a pas été modifiée par la juridiction d'appel.

- Elle prend fin de plein droit passé un délai de quinze jours ouvrables augmenté éventuellement des remises accordées à la demande de la défense, à compter de l'acte d'appel, si elle n'a pas été confirmée entre-temps par la cour.

10.4.4. Cas particulier de l'appel du ministère public contre une décision mettant fin au placement

La question de savoir si l'appel du ministère public formé contre l'ordonnance par laquelle le juge de la jeunesse met fin à la mesure de placement du jeune au centre fédéral fermé est suspensif a donné lieu à des positions et des pratiques divergentes. Après analyse des arguments en faveur de l'une ou l'autre position, le team de coordination du réseau d'expertise en matière de protection de la jeunesse a proposé que, dans l'attente d'une clarification que pourrait apporter le législateur, les parquets et l'administration pénitentiaire adoptent la position la plus favorable au jeune, c'est-à-dire l'effet non suspensif de l'appel du ministère public.

Les règles suivantes seront dès lors appliquées :

a) en cas de levée du placement provisoire décidée par le juge de la jeunesse en cours de placement, la décision est exécutée immédiatement si la décision est assortie de l'exécution provisoire ;

b) en l'absence d'exécution provisoire de l'ordonnance, le placement est maintenu :

- jusqu'à l'expiration du délai d'appel du ministère public, soit 48 heures prenant cours à compter de la communication de la décision au ministère public. Le ministère

- de maatregel blijft van kracht zolang hij niet gewijzigd wordt in hoger beroep,

- de maatregel houdt van rechtswege op uitwerking te hebben na vijftien dagen vanaf de akte van hoger beroep, indien hij door het hof niet bevestigd wordt; deze termijn moet in voorkomend geval verlengd worden met de duur van het uitstel dat, op verzoek van de verdediging, verleend werd.

10.4.4. Bijzonder geval van hoger beroep door het openbaar ministerie tegen een beslissing die een einde aan de plaatsing maakt

De vraag of het beroep door het openbaar ministerie tegen een beslissing waarmee de jeugdrechter een einde maakt aan een plaatsingsmaatregel in een federaal gesloten centrum al dan niet opschortend werkt, heeft aanleiding gegeven tot uiteenlopende standpunten en praktijken. Na analyse van alle pro- en contra argumenten heeft het coördinatieteam van het expertisenetwerk "Jeugdbescherming" voorgesteld dat, in afwachting dat hieromtrent duidelijkheid wordt geschapen door de wetgever, de parketten en de gevangenisadministratie het voor de minderjarige meest gunstige standpunt zouden innemen met name dat het hoger beroep door het openbaar ministerie niet opschortend werkt.

Volgende regels zullen dan ook toegepast worden:

a) ingeval van opheffing van een door de jeugdrechter opgelegde voorlopige plaatsing, wordt de beslissing onmiddellijk uitgevoerd indien de voorlopige tenuitvoerlegging ervan werd bevolen;

b) ingeval de voorlopige tenuitvoerlegging van de beschikking niet werd bevolen wordt de plaatsing behouden :

- tot wanneer de termijn van 48u verstreken is waarbinnen het openbaar ministerie beroep kan aantekenen. Deze termijn begint te lopen vanaf het moment dat

public veillera à communiquer au centre fédéral soit qu'il renonce à interjeter appel, soit qu'il n'a pas fait appel dans le délai légal;

- ou, en cas d'appel du ministère public, jusqu'à la décision de la cour d'appel confirmant la levée du placement provisoire.
Si la décision de la cour n'intervient pas dans le délai de quinze jours ouvrables à compter de l'acte d'appel (augmenté de la durée de la remise accordée à la demande de la défense), le placement prend fin.

10.4.5. Exécution provisoire de l'arrêt

La loi du 1er mars 2002 ne contient pas de dispositions particulières concernant un recours en cassation exercé contre les arrêts rendus par la cour d'appel. Les règles générales relatives à l'effet suspensif d'un tel recours sont donc d'application. Il conviendra que les magistrats des parquets attirent l'attention des cours sur ce point et les invitent à ordonner l'exécution provisoire de leurs décisions, conformément à l'article 58, alinéa 3, de la loi du 8 avril 1965.

11. Information des victimes et du juge d'instruction

11.1. Information des victimes

L'article 7, § 1er , al. 1er, imposait au service d'accueil des victimes du parquet du procureur du Roi d'informer les victimes de certaines infractions qui ont donné lieu au placement du mineur dans le centre, des décisions qui ont pour effet de voir l'intéressé quitter son lieu de placement.

Cette disposition a été abrogée par l'article 104 de la loi du 27 décembre 2006 (II) si bien qu'il n'existe plus de base légale imposant l'information des victimes en cas de décision du juge de la jeunesse mettant fin à la mesure de placement provisoire ou

de beslissing aan het openbaar ministerie wordt meegedeeld. Het openbaar ministerie moet in dit geval aan het federaal centrum mededelen dat ofwel geen beroep zal worden aangetekend ofwel dat geen beroep werd aangetekend binnen de wettelijke termijn;

- of, zo het openbaar ministerie beroep aantekent: tot en met de beslissing van het hof van beroep waarbij de opheffing van de voorlopige plaatsing bevestigd wordt.
Indien het hof niet beslist binnen de vijftien werkdagen, te rekenen vanaf de akte van hoger beroep (verhoogd met de duur van het door de verdediging gevraagde uitstel), dan wordt de plaatsing beëindig.

10.4.5. Voorlopige tenuitvoerlegging van het arrest

De wet van 1 maart 2002 bevat geen bijzondere bepalingen inzake de voorziening in cassatie. Bijgevolg gelden de algemene regels inzake het opschortend karakter van dit rechtsmiddel. De parketmagistraten kunnen overwegen de aandacht van het hof hierop te vestigen en bijgevolg de voorlopige uitvoering van de beslissing te vragen, overeenkomstig de bepaling van artikel 58, laatste lid, van de wet van 8 april 1965.

11. Voorlichting van de slachtoffers en de onderzoeksrechters

11.1. Voorlichting van de slachtoffers

Artikel 7, §1, eerste lid, belastte de dienst slachtofferonthaal bij het parket van de procureur des Konings met de opdracht de benadeelde persoon van bepaalde misdrijven op grond waarvan de minderjarige geplaatst werd, op de hoogte te brengen van de beslissingen die tot gevolg hebben dat betrokkene het centrum mocht verlaten.

Aangezien deze bepaling opgeheven werd door artikel 104 van de wet van 27 december 2006 (II), bestaat er geen wettelijke basis meer voor het informeren van de slachtoffers over een beslissing van de jeugdrechter waarmee een einde gemaakt wordt aan de

permettant à l'intéressé, au cours du placement, de quitter l'établissement pour une durée qu'il détermine.

maatregel tot voorlopige plaatsing of die betrokkene gedurende de plaatsing toelaat het centrum te verlaten voor een door de jeugdrechter bepaalde termijn.

11.2. Information du juge d'instruction

11.2. Voorlichting van de onderzoeksrechter

L'article 7, § 2, prévoit que lorsqu'un juge d'instruction est saisi, le tribunal de la jeunesse l'informe de la suppression ou de la modification de la mesure provisoire de protection sociétale ou de l'autorisation de quitter brièvement le centre. Cette information n'est pas limitée aux cas de certaines infractions comme l'était celle prévue pour les victimes. Il importe en effet, pour le bon déroulement de l'instruction, que ce magistrat soit informé de la situation du jeune.

Artikel 7, § 2, bepaalt dat wanneer een onderzoeksrechter gevat is, de jeugdrechtbank hem op de hoogte brengt van de opheffing of de wijziging van de voorlopige maatregel van maatschappelijke beveiliging of van de toelating om het centrum kortstondig te verlaten. Deze informatie wordt niet beperkt tot een aantal welbepaalde misdrijven, in tegenstelling tot wat de informatie aan de slachtoffers betreft. Het belang van een goed verloop van het gerechtelijk onderzoek eist immers dat deze magistraat op de hoogte zou zijn van de toestand van de minderjarige.

12. <u>Lieu d'exécution de la mesure</u>

12. <u>Plaats van uitvoering van de maatregel</u>

La mesure de placement provisoire est exécutée dans un centre fédéral fermé pour mineurs ayant commis un fait qualifié infraction.

De maatregel van voorlopige plaatsing wordt uitgevoerd in een federaal gesloten centrum voor minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit gepleegd hebben.

Lorsque la procédure est suivie en langue néerlandaise, le juge de la jeunesse peut placer le mineur soit au centre fédéral fermé de Tongres, soit au centre fédéral fermé de Everberg

Indien de rechtspleging in het Nederlands verloopt kan de jeugdrechter de minderjarige plaatsen in twee gesloten federale instellingen namelijk Tongeren en Everberg.

En cas de procédure suivie en langue française ou en langue allemande, le juge de la jeunesse peut placer le mineur dans le centre fédéral fermé de Saint-Hubert.

Bij Franstalige of Duitstalige rechtspleging gebeuren de plaatsingen in het gesloten federaal centrum van St.Hubert."

Bruxelles, le 25 mai 2011

Le procureur général près la cour d'appel à Gand, Président du Collège des procureurs généraux,

Brussel, 25 mei 2011

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Gent, voorzitter van het College van Procureurs-generaal,

Frank SCHINS

Le procureur général près la cour d'appel à Liège,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik,

Cédric VISART de BOCARMÉ

Le procureur général près la cour d'appel à Mons,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Bergen,

Claude MICHAUX

Le procureur général près la cour d'appel à Anvers,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Antwerpen,

Yves LIÉGEOIS

Le procureur général près la cour d'appel à Bruxelles,

De procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel,

Marc de le COURT